

הנחת הדין בלתי מוגה

בס"ד ש"פ נצבים ה'חשמ"ה.

- א. אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם גו'1, ומבואר בזה בדרושי רבוחינו נשיאינו (בלקו"ח ובדרושים שלאח"כ). דמ"ש אתם נצבים היום קאי על ראש השנה (וכראיתא בהג"ה דכ"מ שנאמר היום תחם קאי על ר"ה). שנים זה אתם נצבים כולכם לפני ה' אלקיכם, היינו שאו כל ישראל עומדים לאחזים כאחד. דאין שיש בנינום תחילת דרגות, כמ"ש לאח"כ41, ראשיכם שבטיכם גו' מחוסב בעיני עד שואב מימד, שמונה כאן הכתוב עשר מדרגות, מ"מ ברי"ה כולם עומדים ונצבים בהתאחדות גמורה. ומוסיף בזה כל אדמור"ה הצ"צ ברשימותיו על פסוק זה ה' (גבראנו) שותפני מיוסד על דרוש רבינו חזקו, דמ"ש נצבים הוא לשון צפצ, היינו שיש מפעיל המעמיד אותם. דזוה"ל ההפך בין מ"ש אתם נצבים למ"ש בני המלאכים שרפתם. עומדים גו'9, דענין עומדים פירושו רק שהם עומדים ולא נאמר איך עומדים, משא"כ נצבים פירושו לשון נפעל, שיש מפעיל ומצביע המצביע ומעמיד אותם. ומפעיל זה הוא ה' אלהיכם, כמ"ש לאח"כ לפני ה' אלקיכם, דמזה מוכן שהוא המפעיל ומצביע אותם שיהיו נצבים ועומדים באופן של אחדות לאחזים כאחד.

023
172

- ב. וממשיך בזה בלקו"ח שם (בסוף סעיף א' של הדרוש), וזוהו דרך כלל, ואח"כ ממשיך ומבאר10 "אך דרך פרט איך הוא כו". דיש לומר, דקאי (לא רק על עצם הענין דנצבים כולכם, אלא) גם על ענין זה מה שנצבים הוא לשון נפעלים, הנה ע"ז ביאר הכתוב אח"כ11 לעבוד בבדית גו', היינו ההפכה בבדית מלמעלה (ע' מפעיל). דענין הברית הוא (כמבואר בהמשך הדרוש שם10), הנה לזה למנוע עובדים בין הכתרים של גוף אחד, שחותכים אותו לב' חצאים. שניתם עובדים בין הכתרים של גוף אחד, שחותכים אותו לב' חצאים. שכשם שהגוף הזה הוא גוף אחד, כך גם העובדים בין הברית יחזו מאוחדים, באחדות גמורה, מבלי שינוי ובאופן נצחי ותמיד. ועד"ז יבזו בענינו, דענין הברית כאן, הוא, כדי לפעול שהאחדות דלשאל, התי' באופן נצחי ותמיד שלא יפסק לעולם. וכדי להמשיך ענין זה, ענין הנצחיות שלמעלה מהתחלקות בראשיכם שבטיכם כו', בבחי' ההתחלקות, לזה צריך נתינת כח מיוחד מבחי' שלמעלה מענין הנצחיות סתם, שזהו ענין לעבוד בבדית גו', וענין זה נפעל ע"י

1) מרשנו כט. פ. 2) רש פרשנו (נצבים) - מד. א. ראה סיודו רלא. ב. סת"ם הקט"ב ח"ב ע' הקנה. 3) ראה חז"ל ב. פנעה רא ס"פ נצבים. אח"ה ג"ד ע' חרמא. 4) שם ט"ו. 5) חז"ב פנ. א. 6) אח"ה ר"פ נצבים (ע' אקטס). כד ר' ע' כשנא ותיקו. 7) אח"ה שם. 8) ישעי' ו. ב. 9) ראה שמו"ר פט"ו ו. לקו"ח נצבים שם. 10) לקו"ח שם (מד. ב). שאר מקומות שבחציה 2. 11) פרשנו שם, א.

תקריאה בתורה, דפ' אתם נצבים בשבת שלפני ר"ה12, דאסתכל באריותא וברא עלמא12, שזה מפעיל ונותן כח על הברית שבראש השנה.

- א. אמנם, זה צריך להיות ג"כ ע"י עבודת האדם, והו"ע נכרה הברית. וכמו שממשיך, וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליעקב14. ובעריות, הנהי' בנוגע דראש השנה אר"ל15, אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות, שהמלכותי עליכם, ונכרונות שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה בשופר. וכיון שענין אתם נצבים היום קאי על ראש השנה, מוכן. והענין בבדית זו דאתם נצבים היום גו', ישנם ג"כ ג' ענינים אלו. והענין הוא, הנה, כדי שיהי' הברית בשלימות ובאופן נצחי, הרי בשביל זה צ"ל ענין וביטול בתכלית, וזהו ענין אמרו עליהם ה"ו ענין של ביטול דמה שישאל מכתירי' את הקב"ה למלך עליהם בברית, כי כדי להיות העם אף המלך, וענין זה ישנו גם בהעברה בבדית, כי כדי להיות כולכם לאחזים כאחד, צ"ל בשביל זה ביטול הציוד הפרטי של כל אחד מהם. וזהו ענין נצבים לשון מפעיל בענין זה, כי הנה לפעול למעלה ענין ההכרה בא מלמעלה, וכלשון ר"ז, אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות כו', שענין זה הוא בקשה מלמעלה, שבקשה ענינה הוא נתינת כח.

- ב. וביאר ענין זכרונות הנה הוכן ענין הברית הוא (כנ"ל). כדי שגם זמן רב אחרי כריתת הברית לא יפסק האחד מעל חבירו. כי כל אחד מכותרי הברית זוכר את הברית. וזהו ענין הזכרונות. שכרי שיהי' ענין הברית בשלימות צריך לענין הנכרה. שיזכרו את הברית, כלשון הברכה דזכרונות זוכר הברית. וכמ"ש בהמשך הפרשה כאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם וליצחק וליעקב13, שענין הכריתת בדין קשור עם זכרון הברית שנכרת עם האבות.

- ג. וכמה בשופר דהנה תכלית הכוונה היא להמשיך את הברית במעשה בפועל, גם בעבודות פרטיות. כי ענין אתם נצבים גו', ישנו בעבודת כל אחד ואחד מישראל, כמוכב בתחלת הדרוש שם, שיש עשר מדרגות במש האדם, דהיינו ג' שכלים ו' מדרגות16, שעשר מדרגות אלו, הם ענין של שינויים, שא' שונה מהב'. ובהוה הוא ענין חבדית אחד, אותם, שלא יתפרדו, והקשר הוה ביניהם, יהי' נצחי ואמין, בלי שהשינויים ישפיעו עליהם. וכשם שהוא בנמש האדם, כך הוא דרך כלל בבטלות עם ישראל הנחלק לעשר מדרגות הנ"ל, דאין

12) לקו"ח שם פרש הדרוש (מד. א). וראה רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. חוסי' מגילה לא, סע"כ. טוש"ע או"ח סתרי"ד ס"ד. 12*) חז"ב כסא. א-ב. 13) פרשנו שם, יב. 14) ראה בכ"ז מקומות שבהערה 2. 15) ר"ה סו. א. וש"ג. 16) ראה תנא רפ"ג.

הנחת הדין בלתי מוגה

שלאורה, עשר מדינות הללו הם שונים זו מזו מ"מ צריך לפעול שיהיו נצבים ועומדים לאחזים לאחד ממש. וזהו ענין השופר במאור"י דשופר הוא ע"ש שפיר מעשיכם, היינו דאן שמעשיכם שלפני"ז הם בבב טובים, מ"מ צ"ל כהם שיעור והשובה. לאתבא צדיקא בחיובתא¹⁶, שגם במעשה בפועל, שהוא בשלימות (צדיקא) יהי' ניכר ענין התשובה, שזה חונן ענין הברית. וכפרט ששופר ענינו המשכת התענוג¹⁹, דענין התענוג שרשו הוא בצעם הנפש, ענין החשובה ומקור ענין הברית. ומענין התענוג שכעצם הנפש נמשך במעשיכם, גם במעשים פרטיים, ובכל התענוגים פרטיים, כמוכא בכ"מ²⁰, שכת התענוג, נמשך בכל כח בנפש ובכל מקום בגוף האדם. ועד שנמשך גם לעקב שברגל, כגודע סיפור ר"י²¹, בתורה, מלשון הוראה בעבודת האדם, דאני נבראתי לשמש את קוני, שגם במי שגופו עבר כבר את גיל הצמיחה, והיינו דנוסף לזה, שבאדם זה עצמו מדובר בחלק זה שבגוף הרחוק ביותר מענין הצמיחה (עקב שברגל), הגת עוד וצאת שגופו עבר כבר את גיל הצמיחה, הנה ע"י ענין התענוג, נפעל בו גידול העצם בפשטות, כמ"ש²² שמועה טובה תישן עצם. וענין זה נפעל ע"י השופר, וכמבואר בלקו"ת (בדרושי ר"ה¹⁹) שמתעם זה איך תוקעין בר"ה שחל להיות לשבת, כי התענוג שבשופר נפעל ע"י השבת, והרי דודע²³ שענין וקראת לשבת עונג²⁴ הוא גם בדרבים שופר הוא בקול לאצילה ושותי, ואפילו שינה. ומטעם זה²⁵ ענין תקיעת שופר הוא בקול פשוט וכו', כי ההמשכה דקול השופר, היא למעלה מקול היצוני המהלכש באוהיות הדיבור, אלא היא בחי' קלא פנימאה דלא אשתמע²⁶, שזהו הקול היוצא מפנימיות הלכ. וזהו גם²⁷, מה שתוקעין בקול שר בהמה דוקא, ובשופר של יעל פשוט דוקא, בחי' הרם הגבוהים לעילימם²⁸, כמבואר בהמשך הדרוש שס"ט²⁹ שלק ענינים אלו מורים על בחי' שלמעלה ממדידה והגבלה ולמעלה מטעם ודעת, שזהו כללות ענין הברית.

וזהו ענין אתם נצבים היום כולכם גו', שכבר בשבת שלפני ראש השנה קורין ענין זה בחורה, כי מכיין שבראש השנה נמשך ענין זה במעשה בעולם, הנה לפני זה, צ"ל הקריאה בתורה בפרשה זו, ובמאמר¹², אסתכל באורייתא וברא עלמא³⁰, שכדי שיומשך הענין

(17) ויק"ר פכ"ט, ו. 18) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. ובכ"מ. 19) ראה לקו"ת ר"ה ג, א. ואילך. ובכ"מ. 20) ראה לקו"ת שם, ב. ובכ"מ. 21) גיטין נו. ב. 22) משלי טו, ל. 23) ראה שו"ע אורח"י ר"ס רמב. ר"ס רפא. וש"צ. 24) ישעי' נח, יג. 25) ראה בכ"ז לקו"ת שנתערה¹⁰. ובשאר מקומות שנסמנו שם. 26) ראה חז"א ג, ב. ובכ"מ. 27) ראה לקו"ת ר"ה ג, ד. ואילך. ובכ"מ. 28) תולידם קי, יח. 29) לקו"ת פרשתנו שם מה, א. 30) וראה בכ"ז בתחלתו. ובכ"מ.

בעולם, צריך הוא להיות קודם לזה בתורה, וזהו תוכן ענין נצבים מלשון מפעיל, כי ע"י הקריאה בתורה, הנה ה' אלקיכם מפעיל ענין זה דבצבים ועומדים כולכם לאחזים כאחד. ועוד זאת, שענין זה הוא באופן דנצב מלקי³¹, כפירוש אדמו"ר הז"צ בזה"ש שהנצב עומד בחוקי של מלך, דטעם הדבר הוא משום שהוא בביטול אל המלך והרי עבד מלך מלקי³², וכמבואר בלקו"ת³⁴ דזהו ענין איך מלך בלא עסק, דהגם שפירוש עם הוא מלשון עוממות³⁶, מ"מ בענין זה פירשו עם מלשון עמו ובערכו, שהם אנשים כמוהו, וכמובא בכ"מ³⁷ שגם אם יהי' האדם עם ריבוי רבבות נבראים שאינם ממיז המדבר אינו יכול להיות מלך עליהם, וצריך שיהיו דוקא בשבת שלפני ר"ה. וע"י הקריאה בתורה נצב מלך, שקורים בתורה בשבת שלפני ר"ה. וזהו ענין נצבים מלשון הנה מכיין שאורייתא וקוב"ה כולא חד³⁸, הרי זה מפעיל וממשך ענין זה בישראל. ועד שע"י נעשה בישראל שיהי' ישראל ואורייתא וקוב"ה כולא חד³⁹, בתכלית האחדות, ובאופן של ברית, כולכם לאחזים כאחד.

ל"ב

והנה ענין זה מבואר בדרושי הסידות, היינו בפנימיות התורה, אבל באופן של יתפרנסון מיני⁴⁰, שנמשך ומתלכש בשכל האדם, ועד שנעשה כמו מזון, שנעשה דם ובשר כבשרו⁴¹. ויהי' רצון שמוה יומשך גם כדם ובשר של הגוף בפשטות, ובפרט בשבת זו שלפני ר"ה שמיני' מתברכין כולוה יומי⁴², כולל היום דראש השנה, היינו שתהי' הברכה בישראל בגוף ובנפש בפשטות, פירוש שיתברכו בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בטוב הנראה והנגלה, ברוחניות ובגשמיות, ובגשמיות וברוחניות, ובגשמיות וברוחניות גם יחד, ובשמחה ובטוב לבב.

x

(31) מלכים א כב, מח. 32) אור"ת פרשתנו ס"ע ארא ואילך. ובכ"מ. 33) ספרי ופרש"י דברים א, ז. ובכ"מ. 34) שם מד, ב. וראה גם סה"מ הש"א ע' 35) בחי' רשב לח, ל. 36) ראה שער היחוד והאמונה רפ"ו. ובכ"מ. 37) סה"מ תש"ג ע' 10. ובכ"מ. 38) חז"ב ס, א. ועוד. 39) ראה חז"ג עג, א. 40) תקו"ת ת"ו בסופו. וראה כס"מ שם. הקדמת המקדש מלך. 41) ראה תניא פ"ה (ס, טע"ב). 42) ראה חז"ב סג, ב. סח, א.